

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİNDE SES EĞİTİMİ ALAN DERSLERİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ YETERLİKLERİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Suna ÇEVİK*

Giriş

Müzik öğretmenliği eğitiminin 1982 de çıkarılan Yüksek Öğretim Kurumu yasasıyla üniversiter sistem içine alınarak akademik bir boyut kazanması ve müzik öğretmenliği eğitiminde program geliştirme çalışmalarının hız kazanmasıyla, eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği anabilim dalları programlarının hedefleri, içerikleri, kredi/saat olarak süreleri, değerlendirme ölçütleri, değişen koşullar ve duyulan ihtiyaçlar doğrultusunda zaman zaman gözden geçirilmiş ve /veya yeniden düzenlenmiştir. İçinde yaşadığımız yeni yüzyılda önemli değişim ve dönüşümlere uğrayan sosyo-kültürel ve ekonomik koşullar, toplumların gelişen ve değişen ihtiyaçları, konu alanlarıyla ilgili gelişmeler, bireyin değişen beklentileri öğretmen yetiştirme sistemlerinin ve eğitim programlarının sürekli olarak gözden geçirilmesini ve en yüksek verimi sağlayacak model arayışlarını zorunlu kılmaktadır. . Bu arayışlar öğretmenlik eğitimi alanında yeniden yapılandırma gereksinimini ortaya koymuştur.

(Aksu 2005) ya göre; 21. yüzyılın insanı için çok boyutlu bir eğitim planlamasına ihtiyaç vardır. Bu bireyden, demokratik hak ve özgürlüklerinin bilincinde, katılımcı, yaratıcı, girişimci, insancıl, esnek , bilgi ve becerilerini sürekli geliştiren olayları ve durumları sorgulayan tartışan ,eleştiren, ulusal ve uluslararası bilgi üretimine katkıda bulunan, ve çevre sorunlarına duyarlı, hak ve sorumluluklarının bilincinde olması beklenmektedir. Bu birey öğretmen adayı ise söz konusu nitelikler daha da önem kazanmaktadır.

Cumhuriyet ilkelerine bağlı, araştırmacı-yorumlayıcı, yaratıcı, öğrencilerine rehberlik ederek, en uygun çalışma ortamlarını hazırlayabilen ve öğrenmeyi nasıl öğrenecekleri konusunda ipuçları verebilen , alanında ve alanın öğretiminde yetkin , anadilini doğru ve etkili kullanabilen, öğretim teknolojilerinden yararlanabilen öğretmenleri yetiştirmek milli eğitimin temel amaçları arasında öncelik taşımaktadır.

Bu temel düşünceden hareketle öğretmenlerin rolleri süreklilik gösteren değişimlere ayak uydurabilecek biçimde değişmeli ve geliştirilmelidir. Avrupa Birliği 2010 raporunda; “öncelikle öğretmen eğitiminin kalitesi, oluşturulacak ortak Avrupa alanı öğretmen yeterlikleri ve bunların ölçülmesi ve geliştirilmesi için belirlenecek kriterler ile sağlanacak denilmektedir. 2000 li yıllarda AB ve AB komisyonunun yaptığı çalışmaların yansımaları diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de kabul görmektedir.(Aksu 2005) Bu bağlamda “ **Temel**

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Eğitime Destek Projesi” çerçevesinde ele alınan **“Öğretmen Eğitimi”** ve **Eğitimin Kalitesi**” çalışma alanları kapsamında **“Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”** ve **“Özel Alan Yeterlikleri”**nin belirlenmesinde bu temel düşünce hareket edildiği anlaşılmaktadır.

1998-1999 eğitim -öğretim yılında yürürlüğe konulan müzik öğretmenliği program tasarısına ilişkin uygulamaların ilk ürünlerini vermesiyle birlikte, ilgililerin gerekli kanılara varmalarına temel oluşturan ampirik ve / veya nicel-nitel araştırmalar sonucu yeterli gözlem, izlenim ve bulgulara ulaşılmıştır, Edinilen özel kanılar düzenlenen bilimsel toplantılarda tartışılarak müzik eğitimi anabilim dallarının yeniden, müzik eğitimi bölümlerine dönüştürülmesi ihtiyaçlar doğrultusunda yeni anabilim dallarının kurulması ve buna göre eğitim programları üzerinde yeniden düzenleme – geliştirme çalışmalarının gerekliliği yönünde görüş birliğine varılmıştır. Önümüzdeki aylarda Yüksek Öğretim Kurumu’nun girişimleriyle, yürürlükteki programın sekiz yıldır uygulanması sonucunda, öğretmenlik eğitiminde elde edilen ürünlerin, program geliştirme uzmanları ve ilgili öğretim elemanları tarafından değerlendirilerek, Musiki Muallim’den günümüze değin hazırlanan ve uygulamaya konulan programlar içinde belki en çok eleştirilen yürürlükteki **“Müzik Öğretmenliği Programı”**nın yakın bir tarihte yeniden düzenleme- geliştirme çalışmaları çerçevesinde ele alınması beklenmektedir.

Söz konusu program geliştirme çalışmaları kapsamında, müzik öğretmenliği programlarında, bireyin müziksel davranışlarını biçimlendiren **“ Müzik Alan Bilgi ve Becerileri”**, öğretmen adayının müzik alan bilgisini öğrencilerine aktarmada etkili öğrenme-öğretme stratejilerini kullanma, sınıf ortamında eğitim sürecini planlama, yönlendirme ve yürütme niteliklerini kazandıran **“ müzik öğretmenliği alanı”**, okul ve sınıf ortamını tanıma, okul yöneticileri, meslektaşları, öğrenci velileri ve toplumla iletişim yeterliklerini ve okul destekli yaşantılarla sorumluluk bilincini geliştiren **“öğretmenlik alanı”** ile dil ve genel kültür alanındaki yeterliklerini geliştiren **“genel bilgi ve kültür alanı”** arasında gerekli dengelerin kurulması önem taşımaktadır

Bu saptamalardan hareketle çalışmada, müzik eğitimi anabilim dalı programının dört ana boyutundan biri olan **“Müzik Alanı Bilgi ve Becerileri”** kapsamında yer alan ve ses eğitiminin davranış alanları olarak adlandırılan bireysel,(solo) kümesel,(oda müziği)ve toplu ses eğitiminin, (koro) kavramsal çerçevesi, program hedefleri, içerikleri, kazandırdığı yeterlikler ve kullanılan eğitim materyalleri yönünden, **“Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”** doğrultusunda , **“Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri”** ile ilişkilendirilerek öneriler getirilmesi ve bu bağlamda yakın bir tarihte başlatılması beklenen programı yeniden düzenleme–geliştirme çalışmalarına katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmada, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama ve kaynak tarama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Ancak bu çalışmadaki çözümlemeler programın tümüne değil ses eğitiminin davranış alanlarına yönelik olarak yapılmıştır.

Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında MEB ve YÖK işbirliği ile Öğretmen Eğitimi konusunda gerçekleştirilen ayrıntılı çalışmaların ilk aşamasında “Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri” belirlenmiş ve 2004 yılında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 13 dalda öğretmenlik mesleği “Özel Alan Öğretmenliği Yeterlikleri” ni belirleme çalışmaları ise halen sürdürülmektedir. Temel Eğitime Destek Projesi; Öğretmen Eğitimi konusu dışında, Eğitimin Kalitesi, Yaygın Eğitim, Yönetim- Organizasyon ve İletişim konularını kapsamaktadır.

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ GENEL YETERLİKLERİ

(Baykal, 2005)’a göre; Eğitim, insan davranışlarının, toplumca benimsenmiş amaçlarla yasal, bilimsel ve herkesin eleştirisine açık yöntemlerle - yetersiz sayılan bir durumdan yeterli sayılan bir duruma – değiştirildiği sonsuz süreçlerdir. Eğitim çok boyutlu ve çok değişkenli bir süreçtir. Eğitimin yapısını oluşturan boyutlar ve sürecin işleyişini belirleyen değişkenler arasındaki etkileşimler karmaşıktır. Hangi eğitim basamağında olursa olsun eğitim, çevre ile etkileşim ve iletişim içindedir. Kaynaklar, insanlar, fiziki ortamlar, bilgi birikimi, yöntem ve süreçler öğretim sistemlerinin önemli bileşenleridir.

“Eğitim ve öğretimin bütün boyutlarıyla dinamik bir yapıya sahip olması, bu süreçte önemli bir rol üstlenen öğretmenin görevinin ve bu görevin gerektirdiği niteliklerin sürekli sorgulanmasını ve geliştirilmesini gerekli kılar. Bunun içindir ki, Millî Eğitim Bakanlığı’nın Üniversitelerle iş birliği yaparak, öğretmen yeterlikleri üzerine yürüttüğü çalışmalar süreklilik göstermektedir.

İlk ve orta öğretimde yeniden bir yapılanmaya gidildiği, yoğun bir program geliştirme çalışmalarının yapıldığı günümüzde, ideal bir öğretimde bulunması gereken genel yeterlikler ile özel alan yeterliklerinin belirlenmesi, birçok açıdan yarar sağlayacaktır. Bu yeterliklerin;

Öğretmen yeterlikleri konusunda yapılan bu çalışmada bütüncül ve sistematik bir yaklaşımla, Öğretmen yeterlikleri ile ilgili ülkemizde Millî Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında YÖK-MEB, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü ve EARGED tarafından daha önce hazırlanan çalışmaların tümü ile Proje sekreteryası tarafından hazırlanan 5 ülkeye (İngiltere, ABD, Seyşel Adaları, Avustralya ve İrlanda) ait yeterlik dökümanları incelenerek konuya ilişkin kavram ve terimler üzerinde ortak bir anlayış oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu seminer çalışması sonunda öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin, ana yeterlik, ana yeterliklere ait alt yeterlikler ve bu alt yeterliklere ait performans göstergeleri şeklinde belirlenmesinin en uygun yöntem olacağı kararlaştırılmış, öğretmen yeterliklerinin sadece bilgiyi değil beceri ve tutumları da kapsamı kabul edilmiştir.

Milli Eğitimi geliştirme Projesi kapsamında, MEB ile YÖK işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarda belirlenen öğretmen yeterliklerinin, eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarında uygulanabilir nitelikte olması

ve bu yeterliklerin eğitim sürecinde öğretmen adaylarına kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yoluyla kazandırılması amaçlanmaktadır. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri şu başlıklar altında belirlenmiştir:

Konu Alanı ve Alan Eğitimine İlişkin Yeterlikler

1.1 Konu Alanı Bilgisi

1.2 Alan Eğitimi Bilgisi

2. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Yeterlikler

2.1 Planlama

2.2 Öğretim Süreci

Sınıf Yönetimi

İletişim

3. Öğrencilerin Öğrenmelerini İzleme, Değerlendirme ve Kayıt Tutma

4. Tamamlayıcı Mesleki Yeterlikler”¹

Öğretmenlik eğitimi sürecinin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine göre

göreör planlanarak yürütülmesi ve sınıf öğretmenliği ve /veya dal öğretmenliği eğitiminde öğröğretmen adaylarına temel öğretmenlik niteliklerinin kazandırılmasıyla, öğretmen yetiyetiştirme asıl amacına ulaşılması beklenmektedir. Bu nedenle yukarıda sıralanan yetiyeterlikler bütün derslerle ilişkilendirilmelidir.

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ YETERLİKLERİ

Öğretmenlik mesleği “özel alan yeterlikleri, ilgili çalışma kurulları tarafından, onüç dalda(branş) ve her özel alana yönelik olarak aşağıda görüldüğü gibi tasarlanmakla birlikte bu aşamada müzik eğitimi anabilim dalları ile diğer kaynaklardan veri toplama işlemlerine devam edilmektedir. Pilot bölge olarak seçilen altı ilin müzik öğretmenleri ile üniversitelerin ilgili anabilim dalları öğretim elemanlarının görüşlerini içeren veriler bakanlığa ulaşmış olup henüz raporlaştırılmadığından bu bilgilerin tarafımızdan kullanılması düşünülmemiştir. Bu veriler ışığında taslak daha da geliştirilerek müzik öğretmeni yetiştirmede asıl

¹ Milli Eğitimi geliştirme projesi kapsamında belirlenen öğretmen yeterlikleriyle ilgili kapsamlı bilgi için bkn. <http://oyegm.meb.gov.tr/yet/index.htm>

amaca ulaşılmaya çalışılacaktır.“İlköğretim özel alan / dal öğretmenliği yeterlikleri taslağı aşağıdaki başlıklar altında yapılandırılmıştır:

Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanları kapsamı(İçeriği)

Öğrenme Alanlarının Yeterlikleri

Öğrenme Alanları Performans Göstergeleri

Temel- Orta – Uzman Düzey

Taslakta İlköğretim Müzik öğretmenliği alanıyla ilgili olarak belirlenen öğrenme alanları;

Alan Teorik Bilgi ve Becerileri

Ses Eğitimi ve Çalgı Öğretimi

Müziksel Yaratıcılık

Müzik Kültürü”²

Veri toplama aracı olarak hazırlanan taslak dokümanda her öğrenme alanının kapsamı, (içeriği) yeterlikleri ve performans göstergeleriyle ilgili sorular yer almakta, bu yolla ilgili kurum ve kişilerin görüşleri alınmaya çalışılmaktadır.

Taslakta Belirlenen Öğrenme Alanlarının Müzik Öğretmenliği Yeterlikleriyle İlişkisi

Taslak dokümanda “**Alan Teorik Bilgi ve Becerileri**” başlığı altında belirlenen öğrenme alanının kapsamı, yeterlikleri, performans göstergeleri incelendiğinde; müzik derslerine temel oluşturabilecek teorik bilgilerin, sadece nota ve ritim eğitimi ile işitme eğitimi konularından ibaret olduğu, söz konusu bilgi ve becerilerin kazandırılabilmesiyle ilgili yeterliklerle sınırlandırıldığı görülmektedir. İlköğretimde görevli müzik öğretmenlerinin temel, orta ve uzman düzeyinde sergiledikleri performans göstergelerinin öğrenme alanıyla ilgili olma durumu sorgulanmaktadır.

Burada **Alan Teorik Bilgi ve Becerileri** öğrenme alanının, çok sınırlı kuramsal bilgi kazandırma ile işitme eğitimi konularını kapsadığı görülmektedir. Bilindiği gibi müzik teorisi, müziksel öğeler(ezgi, ritm ölçü ve Armoni) müzik biçimleri ve çözümlenme, stil bilgisi, tonal modal ve makamsal yapılar ile ilgili bilgileri

² Kapsamlı bilgi için bkn. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü Öğretmenlik Mesleği Özel Alan Yeterlikleri Taslak Dökümanı

kapsamaktadır. Başlıkta yer alan **beceriler** kavramı ise sadece işitme becerisini değil bütün müziksel davranış biçimlerini ifade etmektedir.

Veri toplama aracı olarak hazırlanan taslakta yer alan “**Ses Eğitimi ve Çalgı Öğretimi**” öğrenme alanı ; “ses ve çalgıları tanıma, tanıtma ve kullanma, ses ve çalgı toplulukları oluşturma, öğrencilerin müziksel etkinlikler aracılığıyla kendilerini ifade etmelerini ve bireysel farklılıkları ve özel yetenekleri izleme konularını kapsamaktadır. Oysa bu öğrenme alanı sadece ses eğitimi ve çalgı öğretimi ile (müzik yapma)sınırlanılmayıp diğer müziksel becerileri veya müziksel davranış biçimleri konu alanını da kapsayacak biçimde ele alınabilir. Bu konu alanları; **müziksel devinim**; dans, oyun drama, v.b yoluyla kendini ifade etme, **müzik dinleme**; bu yolla öğrencilere, imgeleme, betimleme, özümseme, duygu ve düşüncelerini dile getirme olanaklarını hazırlama, **müziksel yaratma**; sesiyle , çalgısıyla yeni ve özgün ezgiler yaratma ,ritmik eşikleme **müziksel kültürlenme**; Dinlediği müzikleri anlama, ayırt etme, niteliklerini kavrama, beğeni alanını farklı müzik türleriyle genişletme.

Taslak dokümanda **Müziksel Yaratıcılık** öğrenme alanının kapsamı; Dersin içeriği doğrultusunda düzeyine uygun müzikal eserler oluşturma konularını ve çevresindeki araç gereçlerden müzik aleti olarak yararlanma olarak ifade edilmiştir.

Müziksel yaratıcılığı başlı başına bir öğrenme alanı olarak ele almak yerine bütün öğrenme alanları içinde ve özellikle müziksel beceri (müziksel davranış biçimleri) öğrenme alanının bir boyutu olarak belirlemek daha doğru olur kanısındayız.

Dökümanda **Müzik Kültürü** öğrenme alanının kapsamı;

Müziğin gelişimini ve insan yaşamındaki önemini anlama; farklı müzik türlerini tanıtarak, nitelikli müziği ayırt etme ve müzik zevkini oluşturma, müziksel çevre ile etkileşimde bulunma, Atatürk’ün müzikle ilgili düşüncelerini kavrama olarak ifade edilmiştir.

Müzik Kültürü başlı başına bir öğrenme alanı olmayıp bütün öğrenme alanlarının girdileriyle oluşan bir ortak paydadır. Bu konu alanının, Müzik teorisi, müzik tarihi, müzik türleri ((Türk halk, Türk sanat ve Güncel/ popüler müzikler) ile birlikte **Müzik Alan Bilgileri** öğrenme alanı kapsamında değerlendirilmesi uygun görülmektedir. Bu öğrenme alanına ilişkin yeterliklerin ve performans göstergelerinin yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

Yeniden yapılandırma kapsamında yürürlüğe konulan öğretim programı, **müzik öğretmeni yetiştirme** asıl amacına yönelik adımların atılmasında belli inisiyatifli kullanma kararlılığını göstermekle birlikte özellikle müzik alanı bilgi ve becerileri öğrenme alanına ilişkin konu alanlarında bazı tutarsızlık, eksiklik ve süre yetersizliğinden söz edilmektedir. Birçok konu alanı bir ders adı altında birleştirilerek içerikleri sığlaştırılmış, kredi/saat olarak değer ve süreleri

azaltılmıştır. Okul çalgılarıyla birlikte bireysel çalgı eğitimine ayrılan süreler, hem kredi/ saat hem de içerikler bakımından program hedefleriyle tutarlılık göstermektedir. Fakat aynı tutarlılığı ses eğitimi alanında görmek mümkün değildir. Oysa bu alanda edinilen öğrenme yaşantıları, müzik öğretmeni adayına meslek yaşamı boyunca kullanacağı müziksel davranışları yani müzik yapma becerilerini kazandıracaktır. Müzik öğretmeni adaylarına formasyon kazandırma, onları öğretmenleştirme amacına yönelik eğitim bilimi derslerinin sayı ve çeşitlerinin artması, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarıyla öğrenim deneyimlerini sahaya taşıma olanaklarının verilmesi, programın olumlu yönlerini ortaya koymakla birlikte bu derslerin içerikleri ve üzerinde çalışılan konu alanları, verilen örnekler, incelenen olaylar bakımından müzik öğretmenliği yeterlikleriyle ilişkilendirilemediği için hizmet içinde kullanıma yansıtılamamaktadır. “Müziksel davranışlar kazandırmaya yönelik derslerin baskın ağırlığı branşın psiko-motor hedeflerinin ve ürünlerinin ön planda olmasıyla açıklanabilir. Buna rağmen bu baskınlık, entelektüel yetilerin gelişimini ihmal edip tamamen el işçiliğine yönelen bir öğrenim süreci görüntüsü vermemelidir. Programa müzik dinleme ve çözümlene imkanı sağlayacak derslerin eklenmesi gerekir”.(Kalyoncu, 2004)

Müziksel davranış alanları olarak da adlandırabileceğimiz, bireye, sesini konuşma ve şarkı söyleme amacına yönelik olarak kullanma becerisi kazandırma ve seslendirme- yorumlama(müzik yapma) ile ilgili öğrenme deneyimleri yaşatan ve müzik öğretmenliği eğitiminde önemli bir yer tutan **ses eğitimi alanı**, kavramsal çerçeve, program hedefleri, ders içerikleri öğrenci kazanımları, okutulması öngörülen dönem sayıları, ve kredi/ saat durumları bakımından müzik öğretmenliği yeterlikleri doğrultusunda değerlendirilmeye çalışılacaktır. Söz konusu değerlendirme yürürlükteki programa ilişkin olarak yapılacaktır.

SES EĞİTİMİ

Müzik öğretmenliği eğitiminde öğretmen adayına çeşitli öğrenim deneyimleri kazandırarak, temel müziksel davranışlarını biçimlendiren “müzik alanı” dersleri arasında önemli bir yere ve işleve sahip olan “**ses eğitimi**”, bireyin sesini, anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak sanatsal ve eğitsel amaçlar doğrultusunda belirli bir teknik ve müziksel duyarlılıkla doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir. Bu süreç bireysel olarak düzenlenebileceği gibi topluluğa yönelik de programlanabilir. Aynı zamanda disiplinler arası bir performans alanı eğitimi olup, tıp bilimi,(foniatri) dil bilimi, yöntem bilim, psikoloji, stil bilgisi, müzik kuramları bilgisi, piyano çalma becerisi v.b alanlarla iletişim kurmaktadır. “Bu eğitim sadece soyut bir yaklaşımla, duyumlara bağlı olarak örneklendirme yansılama yöntemiyle değil, aynı zamanda ses organlarının fizyolojisi ve işlevlerine ilişkin konularda bilgilendirme ile de pekiştirilerek, genel amaçlar doğrultusunda yapılmalıdır”(Çevik, 1999).

Burada doğruluk, güzellik ve etkililik kavramlarına açıklık getirmeye çalışalım:

Doğruluk kavramı; bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine, kullanılan dilin ses, söyleyiş, ve cümle yapısını belirleyen kurallarına uygun olarak doğru bir entonasyonla ses üretmeyi,

Güzellik kavramı; sesin doğru kullanıma bağlı olarak, gürlük, genişlik, tını özellikleri ve müziksel dinamikleri ile hoşu giden, beğeni toplayan, estetik açıdan ölçülebilir –değerlendirilebilir davranışlar sergilemeyi,

Etkililik kavramı; sesin doğru ve güzel kullanımına dayalı olarak gerçekleştirilen yorumla, dinleyiciler üzerinde heyecan, coşku, hayranlık, sükunet vb. gibi güçlü duygular yaratmayı ifade etmektedir.

Şarkı söylemede, coğrafi ve kültürel özelliklere ve seslendirilen müzik türlerine göre farklı söyleyiş biçimleri kullanılmaktadır;

Geleneksel söyleyiş biçimi; her ulusun, bölgenin ya da yörenin coğrafi, ırksal, kültürel, iklimsel ve etnik özelliklerinin etkisi sonucunda, bireysel seziş, duyuş ve deyiş özelliklerini de yansıtan, geleneksel müzik türlerine özgü tavır ve anlayışla gerçekleştirilen söyleyiş biçimidir.

Akademik söyleyiş biçimi ise; Planlı bir eğitim sürecinde, sesin oluşumunda etkili olan solunum, titreşim, yankı ve artikulator organların işbirliği içinde kullanılarak, uzun süren araştırmalar uygulamalar ve bilimsel çalışmalar ışığında sesin soluk desteği ile üretildikten sonra uygun rezonatörlerde güçlendirilip zenginleştirilmesi, böylece soluk üzerinde taşınabilen ses elde etme yoluyla gerçekleştirilen evrensel bir söyleyiş biçimidir.

Müzik öğretmenliği programlarında yer alan ses eğitimi, bireye akademik söyleyiş biçiminin temel ilkeleri doğrultusunda gerekli davranışları kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu söyleyiş biçiminde, solunum kasları çok esnek ve solunumu etkin biçimde denetleyebilir duruma getirildiği için ses organları ve dolayısıyla ses sağlığı korunabilmektedir. Bu teknikle seslerin, geniş bir alanda devinebilmesi ve gürlük derecelerinin artırılması mümkün olduğundan zengin tını olanakları kazandırılabilen, besteciye yaratıcılık yönünden daha geniş olanaklar sunulabilmektedir.

Müzik öğretmenliği programlarında **Müzik Alanı Bilgi ve Becerileri** öğrenim alanı kapsamında yer alan ses eğitimi, öğretmen adayının sesini, sınıf ortamında eğitsel ve sanatsal amaçlarla kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir. Bu kazanımlar hizmet içinde dersin her aşamasına taşınabilmeli ve diğer konu alanlarıyla ilişkilendirilebilmelidir.

SES EĞİTİMİNİN ANA VE ALT TÜRLERİ

1. Bireysel Ses Eğitimi

a) Temel Ses Eğitimi

b İleri Ses Eğitimi (Şan)

2. Kümesel Ses Eğitimi (Oda Müziği)

3. Toplu Ses Eğitimi (Koroda Ses Eğitimi)

1. Bireysel Ses Eğitimi

a) Temel ses eğitimi, her yaş ve her nitelikteki sesler için öncelikle eğitsel amaçlar doğrultusunda konuşma ve şarkı sesinin doğru kullanımına yönelik temel davranışları kazandırma sürecidir. Bireysel olarak programlanabildiği gibi topluluklar için de düzenlenebilir. Eğitimin planlanarak uygulanması süreci, öğrencide geliştirilmesi hedeflenen davranışların önceden belirlenerek sıralanması, yaş ve ses özelliklerine uygun öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi ve bu düzenlemelerin beklenen davranışları geliştirip geliştirmediğinin ortaya konulması için gerekli verileri elde etmeyi ve değerlendirme aşamalarını kapsamaktadır.

Temel ses eğitimi programının hedefleri şunlardır;

a) Sesin kullanımı için uygun ve doğru bir bedensel duruşu alma ve zihinsel olarak hazır olma, doğru solunum yapma becerisini kazandırma,

b) Ses üretme (fonasyon) ve üretilen sesin frekansına uygun rezonans bölgelerini kullanarak sesi doğru bir entonasyonla ve doğru yere yerleştirme, ses bölgeleri (register) arasında bağlantı kurma, sesi büyütüp zenginleştirme, doğal ve abartısız bir söyleyişi gerçekleştirme becerisini kazandırma,

c) Konuşma ve şarkı söylemede dilin anlaşılır olması için ses üretimi (fonasyon) sürecinde konuşma dilindeki sesli ve sessizleri iyi ekleme, doğru tonlama ve vurgularla kullanma bilgi ve becerilerini kazandırma,

d) Temel düzeyde kazandırılan davranışlara dayalı olarak sesin kullanımında müziksel duyarlılığı geliştirme,

e) Temel düzeyde kazandırılan davranışlar doğrultusunda küçük ölçekli eğitim materyalleriyle (alıştırma, öncelikle ana dilde şarkılar, eğitim müziği örnekleri ve halk türküleri) bir dağar oluşturma,

Temel Ses Eğitiminin Kapsamı

Temel ses eğitimi; program hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik uygulamaları, öncelikle anadilde ve ulusal kültürden yola çıkılarak eğitim müziği

dağarı üzerinde eğitsel çalışmalar, ses müziği türleri ve özellikleri, ses sağlığının önemi ve korunması konularını kapsamaktadır

Temel Ses Eğitiminin Kazandırdığı Yeterlikler

“**Müzik Alanı Bilgi ve Becerileri**” “ öğrenme alanına giren temel ses eğitiminin müzik öğretmeni adayına kazandırdığı yeterlikler; sesini sınıf ortamında eğitsel amaçlarla kullanabilme, bu yolla öğrencilerine örnek verebilme ve beğeni düzeylerini geliştirebilme, ses toplulukları oluşturabilme, nitelikli şarkılardan oluşan bir dağar hazırlayarak öğrencilerini ilgi ve yetenekleri doğrultusunda etkin kılabilme.

b) İleri Ses Eğitimi (Şan) ; mutasyon dönemini(sesin değişme ve olgunlaşma dönemini) tamamlamış, sesin ileri teknik ve sanatsal amaçlar doğrultusunda kullanılabilmesini sağlayan uygun bir anatomik - fizyolojik yapıya, gürlük, genişlik, tını özellikleriyle gelişmeye elverişli, dayanıklı bir ses materyaline sahip bireyler için programlanabilir. Eğitimin planlanması süreci temel ses eğitiminde olduğu gibi ele alınmakla birlikte, ilke ve amaçlar, ders içerikleri, kullanılan materyaller, öğretim yöntemleri ve hedeflenen davranışlar bakımından farklılık göstermektedir.

(Belgin 1997)’e göre; şan eğitimi, fonasyon ve fonasyondan sonraki sesin karakterini kazandığı anatomik bölgelerin, başta vokal kortlar olmak üzere, en üstün teknik ve artistik anlamda en verimli biçimde kullanılmasının sağlanmasıdır. (Töreyin,1998).

(Töreyin, 1998)’e göre; şan eğitimi, ses eğitiminin içinde, özellikle mesleki müzik eğitimi kapsamında ve ses eğitiminin gerektirdiği temel davranışların üzerinde oluşturulan, ileri teknik ve artistik düzeyde şarkı söylemeyi ve sese dayanıklılık kazandırmayı amaçlayan ileri bir ses eğitimidir.

İleri ses eğitiminin program hedefleri şunlardır;

1. Konuşma ve şarkı söylemede solunumu denetleme, soluk basıncını farklı dinamiklerde kullanma ve uzun cümlelemeler için gerekli olan solunumu denetleme becerisini geliştirme

2.Sesi üretme ve doğru yere yerleştirme, doğru ve temiz ses elde etme, rezonans bölgelerinde sesin doğuşkanlarını güçlendirerek gürlük genişlik ve tınıyı geliştirme pürüzsüz, estetik niteliği yüksek ses elde etme becerisi kazandırma.

3. Konuşma ve şarkı söylemede, kullanılan dili açık ve anlaşılır biçimde, sesli - sessiz fonemleri eklemleyerek (artikülasyon) doğru bir söyleyiş (telaffuz),anlamına uygun olarak doğru tonlama ve vurgulamalarla (diksiyon)kullanma becerisi kazandırma.

4. Sesin teknik gelişimine dayalı olarak müziksel duyarlılığı üst düzeyde geliştirme, etkili bir seslendirme- yorumlama becerisi kazandırma,
5. Ses üretiminde işlevsel olan organları tanıtmaya bu organlar arasında gerçekleştirilen eşgüdümü kavratma ve ses sağlığı konusunda bilgilendirme,
6. Müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda, farklı müzik türlerini, kültürlerini, tarihsel dönemleri yansıtan eğitsel ve sanatsal nitelikli, geniş bir şarkı repertuarına sahip olması için gerekli bilgi ve beceriyi kazandırma,
7. Müzik öğretmeni olarak, öğrencilerinin seslerini, belirlenen hedefler doğrultusunda eğitme bilgi ve becerisini kazandırma,

Her iki ses eğitimi türünde benzer hedef davranışlar gözlenmekle birlikte, müzik öğretmenliği programlarında verilen temel ses eğitiminin sağladığı kazanımlar; müzik öğretmeni adayının mesleki yaşamında sınıf ortamında sesini, eğitsel amaçlar doğrultusunda, anadilin özelliklerine uygun, doğal, anlaşılır, abartısız, gerektiğinde koroda diğer seslerle bağdaşabilen, bütünleşebilen bir yaklaşımla kullanabilmesine yöneliktir.

İleri ses eğitimi (şan) söz konusu davranışların ileri ve üstün teknikleri içeren düzeylerde ve sanatsal amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi sürecidir. Kullanılan dilin fonetik özellikleri, ses teknikleri ve üslup bakımından farklılıklar (ekol veya stil) olsa bile uluslar arası kabul gören akademik yaklaşımlı bir bireysel ses eğitimi türüdür. Bu söyleyişte doğallık bazen göz ardı edilebilir. Çünkü ses geniş bir alanı taramakta ve sık sık kassal gerilimlerin yarattığı sorunları aşmaya çalışmaktadır. Ayrıca kullanılan dilin sesli ve sessiz fonemlerinden kaynaklanan sorunların çözülmesi, rezonansı yoğunlaştırarak yardımcı tonları (armonikler) güçlendirip zenginleştirme, sesin gürlüğü ve tınısını geliştirme çabaları, doğallığın dışına taşan davranışlardır. Şan edebiyatı ((literatür) nı oluşturan eserlerin seslendirilebilmesi ileri düzeyde ses tekniklerinin kazanımını zorunlu kılmaktadır. Bu nitelikteki seslerin de koroda, topluluk içinde söylemelerinde diğer seslerle bağdaşıklık (homojenlik) sorunları yaşanmaktadır.

İleri Ses Eğitimi (Şan) nin Kapsamı

İleri ses eğitimi (şan) program hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik uygulamaları ve ilgili literatürü tanıma ve repertuvar oluşturma, ses sağlığını koruma, ses müziğinin türlerini, ait olduğu dönem ve bestecilerin stil özelliklerini öğrenme, konserler yoluyla müziksel çevre ile iletişim konularını kapsamaktadır.

İleri Ses Eğitimi (Şan) nin Kazandırdığı Yeterlikler

“Müzik Alanı Bilgi ve Becerileri” “ öğrenme alanına giren ileri ses eğitimi (şan) nin müzik öğretmeni adayına kazandırdığı yeterlikler; sesini sınıf ortamında eğitsel amaçla doğru, güzel ve etkili kullanabilme, öğrencilerine örnek verebilme ve beğeni düzeylerini geliştirebilme, ses toplulukları oluşturabilme, nitelikli şarkılardan oluşan bir dağar hazırlayarak öğrencilerini ilgi ve yetenekleri doğrultusunda etkin kılabilme. Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde kazandığı sanatsal formasyonu sergileyebilme ve bu yolla öğrencilerinin ve çevresinin kültürel yaşamına katkıda bulunabilme.

Eğitim sürecinde (ders ortamında) kullanılan materyaller şan edebiyatının teknik düzeye uygun örneklerinden seçilmektedir. Bu alanda ulusal nitelikli eserlerimizin azlığı, eğitimcileri genellikle batı kaynaklı repertuvarlar üzerinde çalışmaya yöneltmektedir. Bu durumda müzik öğretmen adayı, hizmet içinde kullanamayacağı büyük ölçekli yapıtları çalışmakta ve tektürlü dağar oluşturmaktadır. Öte yandan farklı kültürlerin ve coğrafyaların müziğini tanıyamamakta, müzikte çok kültürlü yaklaşımlardan uzak kalmaktadır. Dolayısıyla öğretmen yetiştirme asıl amacının dışına çıktığı görülmektedir. Bu yaklaşımın nitelikli ses materyaline sahip yetenekli öğrencilerin gelişimlerini engellenebileceği şeklinde yorumlanmamalı bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak programlarda esneklik sağlanmalıdır.

Kümesel Ses Eğitimi (Oda Müziği)

İleri ses eğitimine yönelik olarak belirlenen hedeflerin gerçekleşmesi, teknik düzey ve müziksel duyarlılığın gelişmesi üzerine farklı ses türlerinin birlikte kullanıldığı (ikili, üçlü,dörtlü, beşli,vb) bir ses eğitimi türüdür. Seslendirme yorumlamada ustalık gerektiren teknik düzeyi yüksek bir literatürü vardır.

Toplu Ses Eğitimi (Koroda Ses Eğitimi)

Yukarıda konu edilen her iki tür ses eğitimi sürecinde kazandırılması hedeflenen ortak, benzer yaklaşımli davranışların koroda ses eğitimi sürecinde de gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Özellikle büyük ölçekli koro yapıtlarının seslendirilmesinde, ileri ses eğitimi sürecinde kazandırılan becerilerin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Ancak koroda ses eğitiminin en önemli ilkelerinden biri üretilen sesin, toplulukla bütünleşmesi, kaynaşması, bağdaşıklık kazanmasıdır. Bu durumda birey müziksel davranışlarını koro ile uyum sağlayabilme doğrultusunda denetlemek zorundadır. Fonasyon (ses üretme), ses gürlüğü, genişliği, tınısı, ses atakları, register (ses bölgesi) geçişleri ve vibrato koro içinde dengelenmeli, koroda ses eğitimi abartıdan uzak, dilde anlaşılır olmayı ve doğal konumları yerleştirmeyi hedefleyen bir yaklaşımı öngörmelidir.

Konuşma eğitimi ses eğitimi kapsamında önemli yer tutmaktadır. Ses eğitiminin bütün türlerinde, özellikle toplulukların ses eğitiminde dilin anlaşılabilirliği, sesli ve sessiz fonemlerin iyi eklemelenmesine, (artikülasyon) doğru vurgu ve tonlamaya, Türkçenin ses bilimsel yapısına uygun seslerin çıkarılmasına bağlıdır. Konuşma tınıyı etkileyen önemli bir faktördür. Ötümlü, sesi iyi yansıtan (sonore)

sessizlerin ve doğuşkanlar yönünden zengin seslilerin özenli kullanımıyla koro tınısı zenginleştirilirken, söz ögesi de anlaşılabilirlik kazanmaktadır. Ses eğitiminde alıştırmalar yoluyla kazandırılan bu davranışlar müzik öğretmenin ana dilini doğru, güzel ve etkili konuşmasına, bu konuda öğrencilerine örnek olmasına katkıda bulunmaktadır.

Toplu ses eğitimi , koro eğitiminin sadece bir boyutudur. Koro eğitimi aynı zamanda işitme eğitimi , genel müzik kültürü ve bazı müzik kuramlarının öğretimi ile de ilişkilendirilmektedir. Bu bakımdan toplu ses eğitimi yerine ders adı olarak “ koro”, konu alanı olarak ise “koroda ses eğitimi” ile adlandırılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Koro Eğitiminin Kapsamı

Koro eğitimi; koro içinde toplu ses eğitiminin temel ilkeleri ve program hedefleri doğrultusunda uygulamalı çalışmaları, deşifre, solfej, seslendirme –yorumlama, koro kültürü, topluluk içinde uyum, sorumluluk bilinci kazanma, koro müziği dağarını ve stil özelliklerini tanıma konularını kapsamaktadır.

Koro Eğitiminin Kazandırdığı Yeterlikler

Bu öğrenme alanının geleceğin müzik öğretmenlerine kazandırdığı yeterlikler şunlardır; Toplu ses eğitiminin temel ilkeleri doğrultusunda sesini koro ile uyum içinde kullanabilme, müziksel duyarlılığını geliştirebilme, takım ruhu ile çalışabilme, koro müziğini ve stil özelliklerini tanıyabilme, okul koroları oluşturup nitelikli etkinlikler gerçekleştirebilme, Anadilini doğru, güzel ve etkili kullanarak kendini iyi ifade edebilme ve iletişim kurabilme.

Müzik öğretmenleri ses eğitiminin farklı davranış alanlarıyla ilgili yeterliklerini sınıf ve okul ortamında öğrencilerinin düzeyine uygun olarak ve gözlenebilir göstergelerle performansına yansıtılabilmelidir. Ancak anabilim dalı programında görüldüğü üzere ses eğitimi dersleri, öğretmen adayının sesini eğitmeye yönelik programlanmış olup, bu derslerde edinilen öğrenme yaşantılarını sahaya (hizmet içi) taşımaları ve öğrencilerinin seslerini eğitebilmeleri için gerekli olan öğretim yöntemlerine ve uygulamalarına yer vermemektedir.

Yanda, yürürlükteki müzik öğretmenliği programında yer alan ses eğitimi derslerinin dönem sayıları ile saat/ kredi olarak göstergeleri verilmiştir;

Dersin Kodu	Dersin Adı	Saat / Kredi
GMÖ 113	Bireysel Ses Eğitimi I	2 / 2
GMÖ 114	Bireysel Ses Eğitimi II	2 / 2

GMÖ 203	Bireysel Çalgı(Eğitimi(Şan)III	I / I
GMÖ 204	Bireysel Çalgı Eğitimi (Şan)IV	I / I
GMÖ 303	Bireysel Çalgı Eğitim (Şan) V	I / I
GMÖ 304	Bireysel Çalgı Eğitimi (Şan) VI	I / I
GMÖ 401	Bireysel Çalgı Eğitimi (Şan)VII	I / I
GMÖ 402	Bireysel Çalgı Eğitimi (Şan)VIII	I / I
GMÖ 209	Toplu Ses Eğitimi I	3 / 2
GMÖ 206	Toplu Ses Eğitimi II	3 / 2
GMÖ 305	Koro I	3 / 2
GMÖ 306	Koro II	3 / 2
GMÖ 403	Koro III	3 / 2
GMÖ 307	Oda Müziği I	4 / 3
GMÖ 308	Oda Müziği II	4 / 3
GMÖ 405	Oda Müziği III	4 / 3
GMÖ 406	Oda Müziği ve Yönetimi	3 / 2
Toplam		40 / 31

Tablo I e göre; Bireysel Çalgısı “şan” olarak belirlenen öğrenciler ses eğitimi alan derslerinden 31 kredi alarak mezun olurken, diğer öğrenciler 14 kredi ile bitirmektedirler. Bu durumda şan öğrencileri programın her aşamasına dengeli biçimde yansıtılmayan ses eğitimi alan derslerini saat ve kredi olarak oldukça yeterli süre ve değerlerle alırken, diğer öğrenciler için öngörülen süre ve değerler yetersiz kalmaktadır. Bu da müzik öğretmenliği mesleği için büyük önem taşıyan ses eğitimi alanına ilişkin kazanımların yetersiz kalmasına sebep olmaktadır. Yukarıdaki tablo incelendiğinde programda iki dönem ve 2 saat / 2 kredilik ders

olarak yer alan bireysel ses eğitimi dersi haftada bir saat olarak uygulanmaktadır. Ses eğitiminde temel davranışları kazandırmayı amaçlayan bu dersin iki yarıyılık süreçte bu öğrenme alanı ile ilgili müzik öğretmenliği yeterliklerini oluşturamayacağını göstermektedir.(3)

İkinci sınıfta başlayan ve iki yarıyıl süren Toplu Ses Eğitimi takiben üç yarıyılık koro dersleri haftada 3 saat / 2 kredi olarak uygulanmakta olup, dersin kapsamı ve müzik öğretmenliği kazanımları açısından eksik ve yetersiz kalmaktadır.

Programda 4 yarıyıl olarak belirlenen oda müziği ile oda müziği ve yönetimi dersi, öğretmen adayının sanatsal formasyonunu ve yeterliklerini geliştiren, disiplinler arası bir eğitimi öngören ses eğitimi alan dersidir. Haftada 4 saat/ 3 kredi olarak programlanan bu ders için 4 yarıyılık sürenin fazla olduğu ve ileri ses eğitimi (şan) derslerinde yeterli müziksel davranışlar kazandırılmadan bu dersin işlevsel olamayacağı düşünülmektedir. Ayrıca programda eşlik (ko-repetisyon) derslerinin yer almayışı nedeniyle , ses eğitimi alanı derslerinde bireyin birlikte müzik yapma olanaklarını sınırlandırmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

1. Yürürlükteki program dersleri, müzik öğretmenliği yeterlikleriyle ilişkilendirildiğinde genel ve özel alan öğretme yeterlikleri bakımından önemli öğrenme yaşantılarının gerçekleştirildiği kanısına varılabilir. Ancak programın Müzik Alanı Bilgi ve Becerileri kapsamında yer alan ses eğitimi davranış alanları yönünden incelendiğinde, “Bireysel Çalgı Eğitimi” (Şan) öğrencileri dışında kalanların iki yarıyılık “Bireysel Ses Eğitimi” derslerinde kazandıkları çok sınırlı davranışların, müzik öğretmenliği yeterlikleri ve performans göstergeleri bakımından çok eksik kaldığı görülmektedir.

2. Programda görüldüğü üzere ses eğitimi alanı dersleri, öğretmen adayının sesini eğitmeye yönelik programlanmış olup, bu derslerde edinilen öğrenme yaşantılarını sahaya (hizmet içi) taşımaları ve öğrencilerinin seslerini öğitebilmeleri için gerekli olan öğretim bilgisi derslerine ve uygulamalarına yer vermemektedir.

(3) Bkz.Çevik 2004, s.50 Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Burdur

3. Yürürlükteki program tek tipte müzik öğretmeni yetiştirmekte, dolayısıyla ses eğitimi alanına özgü davranış biçimleri de tek tiptleştirilmektedir. Öğretmen adayının bu alana ilişkin kazanımları, okul öncesi ilköğretim, orta öğretim ve güzel sanatlar liseleri müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleriyle ilişkilendirildiğinde programda önemli eksikliklerin ve tutarsızlıkların bulunduğu görülmektedir.

4. Ses eğitimi alan derslerinin program üzerindeki dağılımında tutarsızlıklar görülmektedir. Bireysel çalgı eğitimi (şan) derslerinde ileri ses eğitiminin gerektirdiği davranışlar kazandırılmadan oda müziği (birlikte seslendirme) gibi

teknik üstünlük ve ileri müziksel duyuş gerektiren bir çalışmanın şan dersi içinde bir konu alanı olarak ele alınması yerine başlı başına bir ders olarak dört döneme yayılması, yararlılığını tartışılır hale getirmektedir.

5. Toplu ses eğitimi derslerinin programda I. sınıftan itibaren yer almayışı, bu dersin ses eğitiminde temel davranışları kazandırma ve işitme eğitimine katkıları bakımından işlevselliği göz önüne alındığında, müzik öğretmenliği yeterlikleri açısından olumsuzluk yaratmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

1. Müzik öğretmenliği programında yer alan ses eğitimi alan derslerinde kazandırılması amaçlanan yeterliklerin müzik öğretmenliği yeterlikleriyle ilişkilendirilmesi önem taşımaktadır. Müzik eğitimi anabilim dalları, öğretmen yetiştirme asıl amacını göz ardı etmeden, öğretmen adayının sanatsal, eğitsel donanımını zenginleştiren ve eğitim teknolojilerinden yararlanmayı öğreten programları ve öğretim süreçlerini hazırlamalı ve bu süreçleri yöneten öğretim elemanlarını yetiştirmelidir.

2. Bireysel ses eğitimi dersleri “Temel Ses Eğitimi” adıyla en az iki yıla çıkarılmalı ve ders içerikleri yeniden belirlenmelidir.

3. Müzik öğretimi ve yöntem bilgisine, özel öğretim yöntemleri ile öğretmenlik uygulamaları derslerinde yer verilmekle birlikte daha spesifik yaklaşımla ses ve çalgı öğretimi ve yöntem bilgisini içeren bir dersin programda yer almasında yarar görülmektedir.

4. Müzik eğitimi anabilim dalları, tekrar müzik eğitimi bölümleri ne dönüştürülmeli, yeniden açılacak anabilim dallarının gereksinimleri doğrultusunda, ses eğitimi alan derslerinin tanımları, içerikleri ve performansla yansıyan göstergeleri ile dönem sayıları, saat/ kredi durumları yeniden belirlenmelidir. Böylece ülkenin gerçekleri doğrultusunda çok tipte müzik öğretmeni yetiştirilmelidir.

5. Yürürlükteki programda yer alan oda müziği dersleri, yeniden düzenlenmesi-geliştirilmesi öngörülen programda ileri ses eğitimi veya anadal ses eğitimi (şan) adıyla açılacak dersin konu alanı olarak belirlenmeli ve şan dersleri I. sınıftan itibaren programa alınmalıdır.

6. Ses eğitimi alan derslerinin kavramsal çerçevesi, hedefleri, kapsamı ve kazandırdığı yeterlikleri müzik öğretmeni yetiştirme asıl amacı göz önüne alınarak belirlenmeli, alanla ilgili kavram kargaşası yaratan tanımlar ve sınıflamalardan kaçınılmalıdır.

KAYNAKÇA

Aksu, M (2005) “Eğitim Fakültelerinin Değişen Rollerini ve Avrupa Boyutu” Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yayını. Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve ğretmen Yetiştirme Sempozyumu, s,29 Ankara

Baykal, A (2005) “ğretmenlik Nasıl ğrenilir”Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yayını. Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve ğretmen Yetiştirme Sempozyumu, s,259 Ankara

Çevik, S (1999) Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri, İkinci Basım Yurt Renkleri Yayınları, s,37 Ankara

Kalyoncu, N (2004) “ Müzik ğretmeni Yeterlikleri ve Güncel Müzik ğretmenliği programı” 1924- 2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik ğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, s, 520 Sleymen Demirel Üniversitesi, Burdur

Töreyin, M (1998) “Türkiye Türkçesi Dil Bilgisi yapısının şan Eğitimi Amaç, İlke ve Teknikleri Açısından İncelenmesi” Yayınlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, s,8-13 Ankara

<http://oyegm.meb.gov.tr/yet/index.htm> Milli Eğitim Bakanlığığretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü ğretmenlik Mesleği zel Alan Yeterlikleri Taslak Dökümanı

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik ğretmenliği ABD 1998- 1999 Akademik Yılı Lisans Programı